

Nieuws

Inhoudsopgave

Woord vooraf	p 1
Kalender	p 2
Artikel	p 2
25 jaar	p 7
Congres	p 8

Lidmaatschap

Wondzorg.Net en EWMA
58 eur/jaar
cnc.secretariaat@scarlet.be

Woord vooraf

Beste leden,

Als ik dit schrijf heeft het coronavirus België in zijn macht. Het legt een zware druk op onze gezondheidszorg, ook op jullie verpleegkundigen, zorgkundigen, artsen,....
Via deze weg willen we jullie een hart onder de riem steken.

Door de corona-crisis wordt de lesprogrammatie en de bijeenkomsten van wondzorg.net grondig door elkaar geschud.

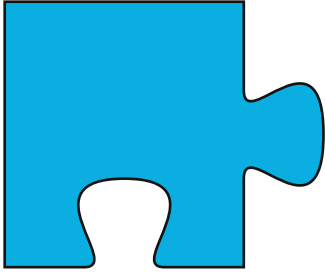
Indien u bent ingeschreven voor 1 van de wondzorgopleidingen, in de komende weken, raadpleeg regelmatig de site van CNPV en de school waar u de cursus volgt.

Tot nu zijn al de opleidingen tot aan de paasvakantie (5 april 2020).

De vergaderingen/bijeenkomsten van wondzorg.net gaan voorlopig nog door zoals gepland (zie kalender). Jullie ontvangen hiervoor nog een uitnodigingsmail, ook bij annulatie van de vergadering.

Hou jezelf gezond

Artikel

Kalender

Ledenvergadering

20 april
Minnewater
Brugge

Ledenvergadering

7 mei
MHKA
Brussel

Visieweekend

19-21 juni
Plokkersheem
Watou

Cannabis

De drug voor de chronische wonde?

Inleiding

Het doel van deze presentatie is om jullie kennis te laten maken met de werking van cannabis en de potentie die het heeft bij het genezen van (chronische)wonden en behandeling van wondpijn.

Chronische wonden

Om niet al te diep in te gaan op de normale fasen wondgenezing een beknopte omschrijving (Cordyn & De Vliegheer, 2009).

1. *Hemostase*: reactie onmiddellijk bij ontstaan van de wond:

Functie: vorming bloedprop

2. *Inflammatiefase*: dag 1-4, ontstekingscellen komen in de wond terecht.

Functie: fagocytose (macrofagen en neutrofielen) zij herkennen pathogenen en schakelen deze uit.

Stoffen uit de vernietigde cellen (cytokines) zorgen voor vaatverwijding van de capillairen → granulocyten (witte bloedcellen) komen bij het beschadigd weefsel.

Zij worden macrofagen en ruimen dode cellen op en maken bacteriën onschadelijk. Het overblijvende debris wordt via het lymfestelsel geresorbeerd of als exsudaat uitgestoten.

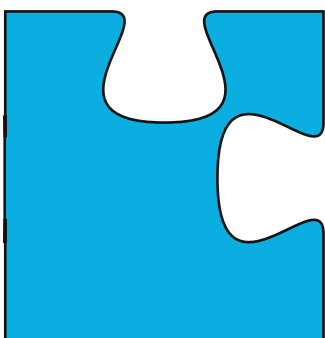
3. *Proliferatie*: dag 4-21, overlapt inflammatiefase: De fibroblasten

die hier aan het werk gaan produceren de bouwstoffen collageen en elastine.

Functie her-epithelialisatie, vullen defect, huidfunctie herstellen, sluiting van de wonde.

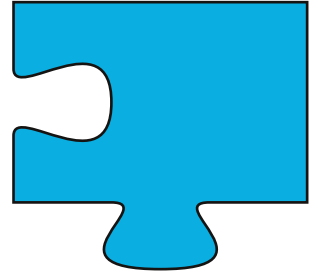
4. Hermodelleringsfase: dag 21- 2 jaar, verdere aanmaak collageenweefsel; rekbaarheid weefsel.

Het kenmerk voor chronische wonden is dat het blijft hangen in de inflammatiefase of loopt vast in de proliferatiefase. Enkele onderliggende factoren zijn: veneuze of arteriële insufficiëntie, diabetes, kritische kolonisatie en infectie, slechte voedingstoestand, etc.

Artikel

Wat doet cannabis in het lichaam?

Meer bepaald THC en CBD (dr. Martin, 2019). Wordt al jaren gebruikt als medicijn tegen allerlei aandoeningen. De chemische verbindingen in cannabis (dus de werkzame moleculen) zijn gekend als cannabinoiden.

Van deze cannabinoiden wordt beweerd dat zij verantwoordelijk zijn voor een aantal gezondheidseffecten.

Er zijn meer dan 100 cannabinoiden vanuit de cannabisplant bekend waarvan de meest bekende THC (tetrahydrocannabinol) en CBD (cannabidiol) zijn. THC staat het meest bekend als psychoactief (high, stoned, mellow). En heeft dus effect op hoe iemand iets beleeft. CBD is daarentegen niet psychoactief. Uit onderzoek is gebleken en wereldwijd erkend dat THC effect heeft op ons immuunsysteem (cytokines, antilichamen, chemotaxis). CBD heeft laten zien dat het ontstekingsremmende en anti-nociceptieve pijn eigenschappen heeft.

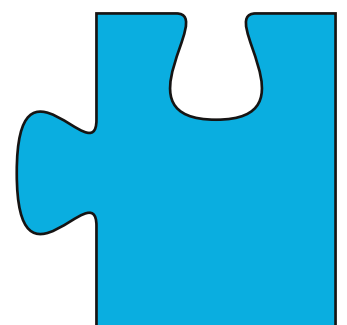
Hoe verwerkt ons lichaam cannabinoiden?

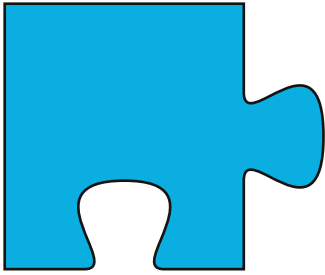
Ons immuunsysteem kent verschillende mechanismen zoals: onze huidbarrière, complementsysteem, T- en B- lymfocyten, fagocyten, monocytten, macrofagen, natural killer cells. En het reageert op hormonen, proteïnen en lipiden. Voorbeeld van Lipiden zijn cannabinoiden.

Een grote vraag van 30 jaar geleden was waarom het lichaam voorzien is van receptoren die zich binden aan lichaamsvreemde stoffen (de exogene cannabinoiden, die van de plant komen). De ontdekking van 30 jaar geleden was dat dat komt doordat het lichaam stoffen aanmaakt die bijna identiek zijn aan cannabinoiden die van de plant komen. Deze stoffen worden endocannabinoiden genoemd. Het lichaam heeft dus een systeem dat endogene en exogene cannabinoiden kan binden. Dit systeem wordt het endocannabinoiden-systeem (ECS) genoemd.

Hoe werkt het ECS?

Sommige cellen van ons immuunsysteem bevatten cannabinoïde bindende receptoren. Deze cannabinoïde bindende receptoren worden onderscheiden als CB1 en CB2. Deze receptoren reageren dus op zowel de lichaamseigen (endogene) cannabinoiden als de (exogene) cannabinoiden. Een voorbeeld van lichaamseigen cannabinoid is anandamide, die een belangrijke rol speelt in de regulering van pijn en het gelukshormoon.

Artikel

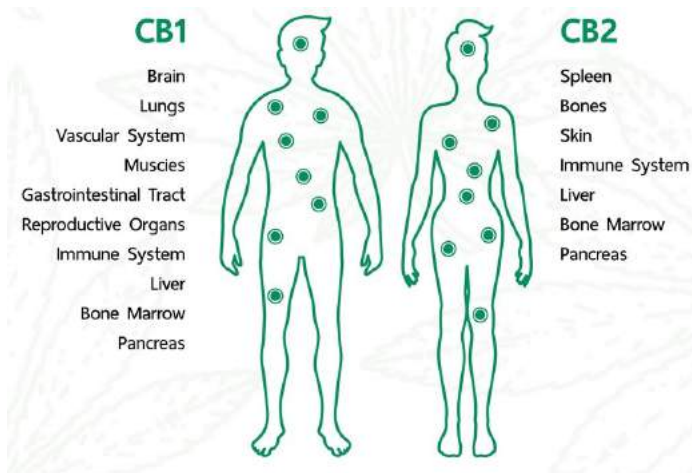

Fig. 1: Endocannabinoid systeem (<https://associum.com/medicinal-cannabis/the->

CB1 vind je voornamelijk in het centraal zenuwstelsel, longen, spieren, darmen, geslachtsorganen en hersenen.

CB2 vind je voornamelijk in witte bloedcellen, milt, botten, amandelen.

Beide CB1 en CB2 komen voor in ons immuunsysteem, lever, beenmerg, alvleesklier en voor de wondzorg het belangrijkste: de huid.

Het ECS kan dus gezien worden als een soort regelsysteem van ons lichaam. Het is verantwoordelijk voor verschillende basisfuncties

in ons lichaam bijvoorbeeld: pijnperceptie, geheugen, gemoedstoestand, spijsvertering, immuunsysteem, humeur, stofwisseling en eetlust.

Rol ECS bij wondgenezing

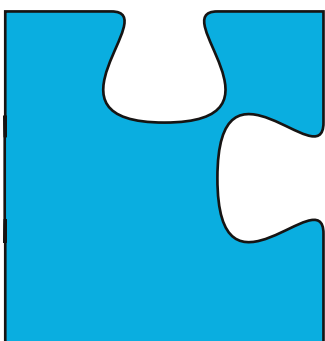
In 2016 is een studie gedaan naar de werking en invloed van CB1 en CB2 bij wondgenezing. In deze studie werd ontdekt dat bij activatie van receptor CB2:

- Minder inflammatie
- De proliferatie en migratie van keratinocyten werd versterkt. Dus toename epithelialisatie.
- Verbetering proliferatie fibroblasten, met andere woorden stimulatie collageen aanmaak.
- De ophoping van littekenweefsel werd verminderd.

Onderzoek 1 Topicaal Medische Cannabis: Dr. Vincent Maida.

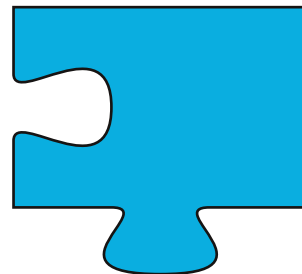
Is een specialist in medicijnen en wondzorg aan de universiteit Toronto. Daarnaast runt hij een wondkliniek waar hij de meest ernstige gevallen ziet. Als mensen zijn uitbehandeld komen ze in zijn kliniek terecht.

Dr. Maida heeft een klinische studie gedaan naar het effect van cannabis op chronische wonden. Hiervoor heeft hij, dankzij de wetsverandering in Canada waarbij de definitie van medische cannabis ook is uitgebreid met de extractie van de werkzame stoffen van cannabis,

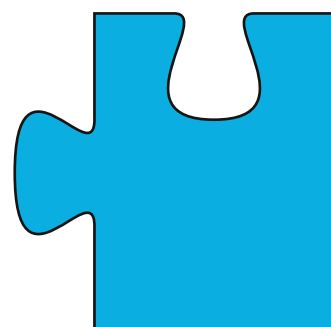
Artikel

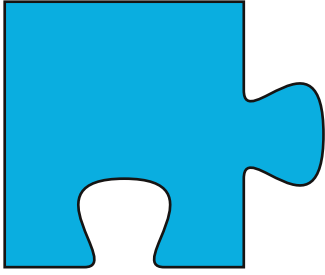

zelf een formule ontwikkeld en daarop patent aangevraagd. Hij claimt nu s'werelds eerste topische, op cannabis gebaseerde, geneesmiddel te hebben, speciaal voor wondzorg en het integumentair systeem (huid, haar, schubben, nagels, zweetklieren). Dr Maida is daarmee ook de eerste als "officieel vastgelegd" die TMC inzet voor genezing van chronische wonden en pijnreductie.

Zijn onderzoek heeft plaatsgevonden in zijn wondkliniek onder 30 patiënten met chronische wonden. 27 daarvan zijn volledig genezen. Helaas niets over zijn onderzoeksstrategie terug te vinden.

Conclusie onderzoek: Het cannabinoid gebaseerde medicijn (cannabis-extractie) reboot de wond uit de chronische inflammatiefase, door de ontstekingsremmende eigenschappen die het heeft. Een openbaring in zijn onderzoek was dat zijn cannabis-extractie (TMC) lipofiel is. Een open wond heeft geen "barrière" van epitheelweefsel en is daarbij dus ook lipofiel. De open huid kan dus de lipofiele (vetminnende) substantie (TMC) doorlaten en opnemen. Dit is mogelijk doordat de lipiden (vetten) in elke celmembraan de moleculen kunnen opnemen. Dat wil zeggen dat wonden THC en CBD vrij snel kunnen absorberen. Dus de ontstekingsremmende moleculen in het cannabinoid gebaseerde medicijn (TMC) worden snel geabsorbeerd in een wond, waarna ze in contact komen met lymfe- en bloedvaten, haarfollikels, collageen, zweetklieren etc. Vanuit daar wordt alles opgenomen in ons endocannabinoid systeem (ECS) en wordt deze gestimuleerd.

Artikel

Onderzoek 2: behandeling wondpijn. (Maida, 2017)

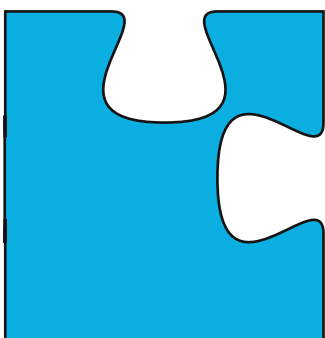
Cannabis wordt al jaren gebruikt voor pijnbestrijding. In 2017 heeft dr Vincent Maida e.a. een onderzoek gedaan naar het effect van zijn cannabinoïd extract (topicaal medische cannabis, TMC) op wondpijn. Door de ontdekking van het endocannabinoïd systeem en zijn dominante aanwezigheid in het lichaam en integumentair systeem leek het dr Maida een logische stap om te onderzoeken wat zijn cannabinoïd extract voor effect heeft wanneer je dit topicaal aanbrengt op een wond, voor de behandeling van wondpijn. Dr Maida heeft hiervoor 3 casussen van patiënten met Pyoderma Gangrenosum (PG) gevolgd. Oorzaak van PG is een stoornis in het afweersysteem maar waardoor deze ontstaat is onbekend. Staat vaak in relatie met onderliggende ziekte als Crohn of andere maagdarm-aandoeningen, ziekten van het bloed zoals leukemie en reumatische ziekten. PG kenmerkt zich door slecht genezende, pijnlijke diepe ulcera. Alle patiënten scoorde hoog op de pijnladder. Deze patiënten werden allen behandeld met corticosteroïden en opioïden. Deze behandeling werd gestopt gedurende het onderzoek met TMC. Dr Maida beschrijft dat hij THC en CBD extract verwerkt heeft met niet- genetisch gemodificeerde biologische zonnebloemolie. Hun onderzoeksbehandeling bestond uit het dagelijks toedienen van 1 ml TMC op de wonden zelf. Met uitbreiding tot 3x per dag herhaling bij doorbraakpijn. De verhouding van het TMC bestond uit THC 5mg/ml en CBD 6mg/ml bij de patiënte met iets lagere pijnscore. De andere 2 patiënten, met hogere pijnscore, uit THC 6mg/ml en CBD 7mg/ml. De wonden werden afgedekt met een niet inklevend verband. Uit dit onderzoek is gebleken dat de standaard pijnklachten die deze patiënten hadden aanzienlijk verbeterde. In 2 van de 3 patiënten gaf dit ook een positief effect op doorbraakpijnen. Uit meerdere wetenschappelijke onderzoeken is gebleken dat topicaal aanbrengen van morfine weinig effect heeft. Dr Maida beschrijft dat dit een relatief klein onderzoek is geweest omdat hij hier maar 3 patiënten heeft gevolgd, het zegt daarom nog niets over de veiligheid van het gebruik van TMC. Dit onderzoek is volgens zijn artikel het eerste officiële wetenschappelijke onderzoek naar wondpijnbehandeling met TMC. Dit onderzoek is voor hem echter wel het bewijs dat pijnbehandeling met Topicaal Medische Cannabis grote potentie heeft en verder onderzocht moet worden, voor alle soorten wondpijnen.

Bibliografie

Cordyn, S., & De Vliegheer, K. (2009). Handboek wondzorg. Brussel: Federatie van Wit-Gele-Kruisverenigingen van Vlaanderen.

dr. Martin, C. (2019). Cannabis / Wound Healing / Infections a rapid systematic review. Vancouver: Clinical services.

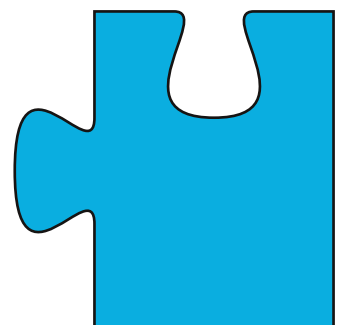
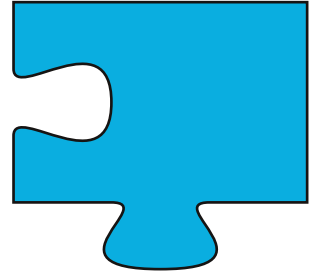
Maida, V. C. (2017). Topical Medical Cannabis: A new treatment for woundpain. Journal of Pain and

Sheryn Oosterhof
Beterzorg, Nederland

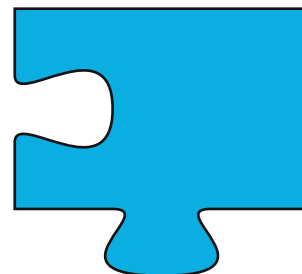

Wondzorgcongressen Torhout, Hasselt, Brussel Een impressie

Wetgeving medicinale cannabis België

Drugsbezit en -gebruik is in België geregeld in de wet op de verdovende middelen van 24 februari 1921 en recent aangepast in 2003. Cannabis valt onder de verdovende middelen en is dus een illegale drug. Daar heeft de aanpassing van de wet in 2003 niets aan veranderd. Met andere woorden op het gebruik en bezit van cannabis staan nog altijd geldboetes en/of gevangenisstraffen.

Ministeriële richtlijn

De overheid heeft het bezit en gebruik van cannabis wel gedecriminaliseerd dit wil zeggen dat een meerderjarige die in het bezit is van 3 gram cannabis of 1 geteelde plant en dit niet samengaat van verzwarende feiten of het verstoren van de openbare orde, de laagste vervolgingsprioriteit heeft. Daar dit een richtlijn is en geen wet, zijn de rechtbanken niet gebonden om deze te volgen. De rechtbanken kunnen de strafwet toepassen.

Cannabis op doktersvoorschrift

Sinds 2005 is er een koninklijk besluit van kracht dat zegt dat het in ons land mogelijk is om geneesmiddelen op basis van cannabis te produceren die vergund worden door het FAGG (Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten).

Geneesmiddelen krijgen enkel een vergunning indien ze kunnen toegepast worden voor de verlichting van symptomen bij volwassen patiënten met spasticiteit vanwege Multiple Sclerose. Enkel bij die patiënten die niet of onvoldoende reageren op de klassieke medicatie voor spasticiteit .

Het gaat over volgende medicatie Sativex™ en gedroogde cannabisbloemen.

Cannabis olie

Sinds 2019 mag ook cannabis olie, meerbepaald cannabidiol (CBD) op voorschrift bij de apotheek verkregen worden. CBD-olie is niet illegaal in België en is dat ook nooit geweest. Hierdoor wordt al jaren cannabisolie verkocht in zogenaamde CBD-shops. Ze verkopen legale CBD-olie daar hun producten, op basis van cannabis, minder dan 0,2% THC, de hallucinerende component van cannabis bevat. Hierdoor overtreden ze de wet op de verdovende middelen niet. Ze werken wel in een grijze zone daar ze producten niet als een medicinaal produkt mogen promoten. Daarom verkopen ze officieel ' geurbloemen' en massageolie'.

Het FAGG waarschuwt dat op dergelijke shops en de kwaliteit van de geleverde producten geen enkele vorm van controle is.

Nele Callaerts
MHKA

Om deze nieuwsbrief te kunnen vullen met interessante artikels hebben we jouw hulp nodig.

Al jullie artikels, casussen, ervaringen zijn altijd welkom.

Jullie kunnen dit zenden naar cnele@hotmail.be met vermelding nieuwsbrief

Gelieve geen beveiligde en/of pdf bestanden door te mailen.

